

Pedagog eller aktivist?

Martin Westin, Docent i Miljökommunikation

The risk of education is the risk of being open to what and who comes our way – it is a risk taken in relation to the other, not a risk that can be reduced to calculation and control.

Gert Biesta

The Beautiful Risk of Education (2014)

Dialog

- Berätta om sina perspektiv
- Lyssna på varandra
- Vara beredda att ta intryck av goda argument

Dialog kan antingen leda till samsyn *eller* förståelse och respekt för olika ståndpunkter

(Anpassat från Mansbridge m.fl 2012)

Dialogvägvisaren

- Ett verktyg för att bedöma förutsättningarna för dialog

Vilken dimension vill ni börja analysera?

Fakta

Hur tar sig fakta-
konflikten uttryck?
Hur kommer det
sig att aktörerna inte är
överens om fakta?

Känsla

Hur spelar känslor roll?
Hur kommer det sig att
känslor får den roll de får?

Maktrelationer

På vilket sätt är makt-
relationerna omstridda? Hur
kommer det sig att det finns
olika uppfattningar om vem
som ska bestämma vad?

När dialog kan göra nytta

- Demokratin stärks då meningssmotståndare samtalar respektfullt
- Möjliggör lärande och utveckling
- Ger legitimitet för omstridda omställningsbeslut

När dialog kan göra skada

- **Skapar offentlig plattform för mis- och desinformation**
- **Legitimerar destruktiva eller felaktiga ståndpunkter**
- Förstärker maktobalanser och skapar cynism
- Förvärrar konflikt när destruktiva känslouttryck och misstro dominerar
- Fördröjer nödvändiga beslut om brådskande utmaningar
- Leder till symbolpolitik och dialogtrötthet

Är situationen dialogbar eller diabolisk?

Dialogbar

Olika uppfattningar om fakta

Starka känslouttryck

Svårigheter för meningsmotståndare
att förstå varandra

Diabolisk

Desinformation

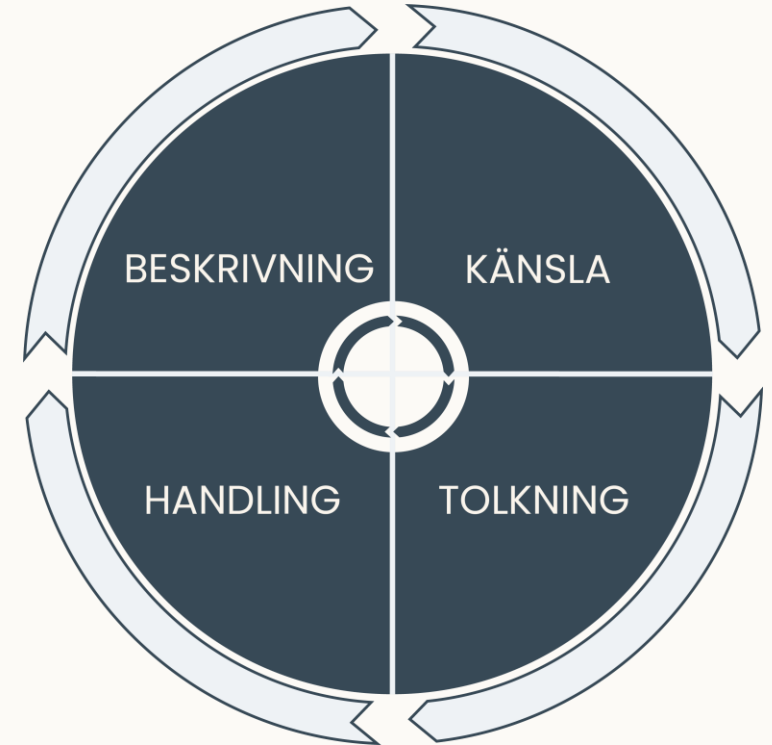
Ont uppsåt

Försöka att underminera demokratin

Reflektionscykeln

- En metodik för reflektion och lärande
- Kopplar samman reflektion och lärande på individ-, grupp- och organisationsnivå

Utgå från utmanande situation

- Vanemässigt agerande
- Utmaning
- Möjlighet att lära ny vana!

Vad kan vi lära genom att prata om våra erfarenheter?

Vad kan jag lära genom att reflektera över mina erfarenheter?

Gör en saklig beskrivning

Människor är snabba att kategorisera situationer

Förförståelsen leder oss oftast rätt

Men, vid utmanade situationer är det nyttigt att pausa förförståelsen för att öppna för ny förståelse

Sätt ord på känslor

Känslor är reaktioner på något i vår omgivning eller i oss själva
De påverkar hur vi uppfattar världen, agerar och relaterar till andra

Den känslomässiga svansen viftar den rationella hunden.
(Jonathan Haidt)

Där visdom råder finns ingen konflikt mellan tänkande och känsla.
(Carl Jung)

Känsloreglering: att skruva upp eller skruva ned känslan

Definiera situationen

Vi känner kvickt igen en situation

Ett handlingsprogram som blir logiskt sätts igång

Ju fler situationer vi kan känna igen desto lättare att välja det mest passande handlingsprogrammet

Utöka handlingsrepertoaren

Saklig beskrivning

Språksatta känslor

Kategoriserad situation

Ökad möjlighet till situationsanpassning

Tack för uppmärksamheten!

Vill du ta del av våra verktyg och/eller bli medlem i nätverket för dialog och samverkan?

<https://www.slu.se/om-slu/organisation/institutioner/stad-land/samverkan/natverket-for-dialog-och-samverkan/>

Martin.Westin@slu.se